Domány András

A fekete barátok szakértője

VISSZHANG - LVII. évfolyam, 44. szám, 2013. október 31.

Miután az 1956-ban 14 éves gyerekként Amerikába került Róna Péter 1990-ben hazatért, nagy energiával vetette bele magát a magyar gazdasági, majd a széles értelemben vett közéletbe. 1986-tól egy londoni székhelyű befektetési bank vezetője volt – 16 év alatt az elnök személyi titkárából elnök-vezérigazgató lett, közben megfordult a brit jegybankban is –, és itthon neves közgazdászként, pénzügyi szakemberként kezdett nyilatkozni. Egyébként Amerikában gazdaságtörténeti, Oxfordban jogi diplomát szerzett (itthon az ELTE nemzetközi jogi tanszékén tanított), vagyis, ha jól értem, szorosan vett közgazdaságtant sosem tanult. De ettől még persze érthet hozzá. Bankot vezetett, de befektetési bankot, amely tudtommal nem foglalkozott lakossági szolgáltatással. Akárhogy is, pillanatok alatt tele lett vele minden televízió, rádió, nyomtatott és online újság, mert a szerkesztők kedvelik a jól beszélő, szívesen szereplő, nemegyszer önként jelentkező szakértőket. Mindenről igen határozott véleménye van – mostanában főleg a devizaalapú hitelekről –, gyakran a magyar közgazdászok zömével szembemenve. Sokan egyetértenek vele, sokan nem. Én például többnyire nem, de ez lényegtelen. Viszont kíváncsi lettem, mit jelent az a cím, amelyet többnyire (bár az *ÉS*-ben, például az október 25-i számban történetesen nem) a neve után ír: *„az Oxfordi Egyetemen a Blackfriars Hall tanára”*.

Nos, a Blackfriars Hall (szó szerint „a fekete barátok csarnoka”) honlapja szerint a domonkos szerzetesrend „teológiai és filozófiai tanulmányi központja”. A domonkosok már a XIII. században megjelentek arrafelé, de VIII. Henrik egyházalapítása után a katolikusokat kiszorították, csak 1921-ben térhettek vissza, és 1994-ben hozták létre mostani intézményüket. A furcsa nevű „permanent hall” („állandó csarnok”) a college-oknál alacsonyabb rangú egyetemi szervezeti egységet jelent. Hat ilyen van Oxfordban, és mind egyházi.

A Blackfriars idei őszi órarendje valóban a filozófiai és teológiai irányt mutatja, közgazdasági tárgyaknak semmi nyomuk. A tanári kar (teaching staff) 20 tagja közül 16 szerzetes, de Róna Péter a négy világi között sem található. Van egy másik névsor a „fellow-k”-ról. Ez a szó tanárt és kutatót egyaránt jelenthet, de semmiképp nem azonos a professzorral. Itt a 27 fős névsorban valóban benne van Róna Péter egy rövid életrajzzal, de másokkal ellentétben egy szót sem írnak arról, hogy ott mivel foglalkozik. A magyar nyelvű wikipédia-szócikkében az áll, hogy „gazdaságtörténeti vendégkutató”, más hír szerint a gazdaság morális vetületeit vizsgálja.

A 21 000 diákot oktató Oxfordi Egyetemnek van közgazdasági kara (department), pénzügyi kutatóközpontja is. Ott Róna Péter nem szerepel, még a „közgazdászok más karokon, college-okban” címszó alatt sem.

Vagyis: Róna Péter nem közgazdász, nem közgazdászprofesszor, és ha tanít is Oxfordban, nem tudom, hogy mit. Biztosan nem pénzügyeket. Természetesen ettől még számos kérdésben igaza lehet. De ha az oxfordi titulust a neve után teszi, bizonyára arra számít, hogy ettől sokan megilletődnek. Azt gondolják, hogy ha valaki a világ egyik legrégibb és leghíresebb egyetemén oktat, az bizonyára nagy tudós. Akik számára ez nyomós érv, azok jó, ha tudják, hogy Róna Péternek semmi köze az Oxfordban folyó közgazdászképzéshez, hanem a domonkos rend ottani tagozatán működik egy pontosan nem ismert munkakörben.